

DRUŠTVENE VIJESTI

Međimurski građevinari obišli tvornicu kamene vune Rockwool u Potpićanu

U sklopu stručnoga usavršavanja članovi Društva građevinskih inženjera i tehničara Međimurja DGITM Čakovec organizirali su trodnevno stručno putovanje od 10. do 12. lipnja 2022.

Prvog dana na putu prema Istri upoznali su arhitekturu središta grada Rijeke te poznate građevine kao što su gradska tržnica, Guvernerova palača, katedrala svetog Vida te Hrvatsko narodno kazalište. S obzirom na to da je Rijeka poznata po svojoj multikulturalnosti, ponosi se najljepšom džamijom u Europi, koja je izgrađena 2013. Putnike je dočekao lokalni imam koji im je ispričao sve zanimljivosti o gradnji toga kompleksa. Islamski centar s džamijom smješten je na području Gornjeg Zameta s kojega se pruža prekrasan pogled na Kvarnerski zaljev. Lokacija, ali ponajprije arhitektonsko rješenje, zaslužni su za to da je putnici-

ma na tren zastao dah. Džamija je djelo suradnje kipara Dušana Džamonje, koji, nažalost, nije dočekao njezino otvorenje, te arhitekata Branka Vučinovića i Darka Vlahovića. Velika želja kipara Džamonje bila je izgraditi džamiju i često je govorio da će izgledati kao skulptura, kako ona danas i izgleda. Monumentalna razvedena kugla s plaštom od inoksa, komponirana od šest kalota u čijim se obrisima i staklenim procjepima pojavljuje islamski simbol polumjeseca, izranja iz trga popločenoga kamenim travertinom, koji je umjetnika asociirao na pustinjski pijesak. Trg ispod kojega se nalaze podzemne etaže Islamskoga centra zamišljen je kao

postament u čijemu je središtu džamija s minaretom visokim 23 metra. Kompleks krasi i tri fontane, jer element vode, kao simbol čistoće, u islamskoj arhitekturi ima posebno značenje. Ukupna površina centra iznosi 5300 m². Na prvoj etaži pod džamijom smješteni su ugostiteljski dijelovi otvoreni za sve posjetitelje, polyvalentna dvorana za razna društvena i kulturna okupljanja, uredski prostori i divanhana, posebna prostorija namijenjena ženskim razgovorima. U centru su smještene i učionice za vjeronauk te vrtić za djecu predškolske dobi. Kompleks ima i podzemnu garažu te vanjski prostor za šetnju. Molitveni dio može primiti do 1400 vjernika.

U nastavku putovanju građevinari su posjetili tvornicu kamene vune *Rockwool* u Potpićanu, gdje su odslušali vrlo zanimljivo stručno predavanje o tome toplinsko-izolacijskom materijalu. Predavanje je održao Božo Matijević, dipl. ing. građ., u sklopu edukacije prema Programu stručnog usavršavanja za razdoblje od 1. 1. 2021. – 31. 12. 2022. godine na temelju Pravilnika o stručnom usavršavanju osoba koje obavljaju poslove prostornog uređenja i gradnje (NN, br. 55/2020).

Rockwool Adriatic d.o.o. sa sjedištem i tvornicom u Istri te prodajnim uredom u Zagrebu bavi se proizvodnjom i distribucijom kamene vune (protupožarne, toplinske i zvučne izolacije za primjenu u zgradama i industriji). Rješenja proizvedena u Hrvatskoj pridonose održivoj gradnji, povećanju energetske učinkovitosti i unaprjeđenju zaštite od požara. Neposredno zapošljavaju oko 160 osoba, od čega većinu u tvornici u Istri, dok su prodajni ured, služba za kupce i odjel komunikacija smješteni u Zagrebu. Tvornica u Potpićanu u Istri počela se graditi 2006. i tada je bila najveće *greenfield* ulaganje u proizvodni pogon ostvareno u Hrvatskoj. Probna proizvodnja počela je 2008. Investicija je vrijedna 110 milijuna eura, a

Članovi društva u Rijeci ispred Islamskoga centra

DRUŠTVENE VIJESTI

tvornica se prostire na gotovo 50 hektara unutar poduzetničke zone Pičan jug. U tvornicu se kontinuirano ulaže, a po rezultatima je pri vrhu u grupaciji.

Nakon obilaska tvornice međimurski građevinari nastavili su putovanje prema Sežani u Sloveniji.

Dvorci Duino i Miramare

Drugoga dana obišli su dvorce Duino i Miramare u Italiji te središte Trsta. Duino je poznat po dvama dvorcima i stijeni Dama Bianca (Bijela dama), koja se nalazi na rtu pored staroga dvorca. Uz Damu Biancu vezana je srednjovjekovna legenda o okrutnome kralju koji je s te litice bacio svoju mladu nevjestu, no prije nego što je dotakla vodu, nebo joj se smilovalo i pretvorilo je u stijenu koja svojim oblikom podsjeća na ženski lik zamotan u dugi veo. Stariji dvorac u ruševinama je iz 11. stoljeća, a noviji je u izvrsnome stanju. Izgrađen je u 16. stoljeću na temeljima rimske utvrde. Stoljećima je vlasništvo obitelji Thurn und Taxis, a od 2003. otvoren je za javnost. Ondje je pjesnik Rainer Maria Rilke napisao svoje besmrtno „Devinske elegije“.

Dvorac Miramare (Castello di Miramare) izgrađen je u 19. stoljeću za austrijskoga nadvojvodu Maksimilijana I. i njegovu suprugu, belgijsku princezu Charlottu. Građen je prema nacrtima bečkoga arhitekta Carla Junkera od 1856. do 1860. Izgrađen je u tada popularnome historicističkom stilu s eklektičkom mješavinom stilova iz Austrije, Njemačke i Engleske. Namještaj je izradio i unutrašnjost dvorca uredio lokalni stolar Franz Hofmann sa sinom Juliusom. Kompletno je dovršen i opremljen tek kada je Maksimilijan otputovao u Meksiko, gdje je, nažalost, tragično skončao pa ga nikada nije vidio kompletno uređenog. Do Prvoga svjetskog rata dvorac je pripadao dinastiji Habsburg koja ga je i koristila,

Međimurski građevinari ispred dvorca Duino

a nakon rata ga je koristio talijanski vojvoda Amedeo di Savoia, koji je u njemu živio do 1937. Za Drugoga svjetskog rata koristila ga je njemačka vojska kao školu za oficire. Nakon rata u njemu su bili smješteni štabovi novozelandske, britanske i američke vojske. Miramare

je otvoren za javnost u ožujku 1955. U Trstu su putnici razgledali najuže središte Piazza dell'Unita te njegove arhitektonske znamenitosti kao što su gradska vijećnica, fontana Četiri kontinenta, Verdijevo kazalište, Rimsko kazalište i crkva Santa Maria Maggiore.

Članovi društva u Trstu, ispred Vijećnice

DRUŠTVENE VIJESTI

U Lipici u Sloveniji građevinari su razgledali dom konja lipicanaca, odnosno najveću konjušnicu (kobilarna) takve pasmine na svijetu, koja je osnovana daleke 1580. Nastala je zahvaljujući naporima austrijskoga nadvojvode Karla. U kobilarni smješteno je oko 300 bijelih lipicanaca na oko 300 hektara zelenih površina. Danas je lipicanac poznat uglavnom kao bijeli konj, međutim konji koji se nazivaju bijelima zapravo su uglavnom sivi. Naime, lipiscanci se rađaju tamni, ali zbog mutiranoga gena ubrzo posijede. U evolucijskome razvoju konj je stekao mnoga fizička i psihička svojstva koja je čovjek iskoristio u svoju korist, a neka su umjetnom selekcijom naglašena ili razvijena u željenome smjeru. Na taj je način nastao taj divan konj uzgojen za srednju školu jahanja. Ergela Lipica od posebne je važnosti jer je izvorna ergela jedne od najstarijih kulturnih pasmina konja lipicanca. Posebna je po svojoj površini kao jedina mikrolokacija ambijenta čiji su pojedini dijelovi (prostorni raspored, građevinska jezgra i kulturni krajolik) formirani isključivo u funkciji osnovne, izvorne djelatnosti, a to je uzgoj lipicanca. Razvoj ergele iznimno je važan za ugled Slovenije u međunarodnim okvirima, a radi se o zaštićenim vrijednostima kulturnoga krajolika i graditeljske baštine.

Putovanje dolinom Soče

Trećega, posljednjega dana putovanje je nastavljeno dolinom Soče preko koje prelazi Solkanski most. Radi se o najvećemu kamenom luku na svijetu, duljine 219,70 m, sa središnjim lukom za svjetlosni otvor od 85 m. Uzdiže se 36 m iznad srednje razine rijeke. U veliki kružni luk ugrađena su 4533 kamena bloka vapnenca, a mort se sastojao od splitskoga portland cementa i ispranoga pijeska rijeke Soče. Kasnije su nove tehnologije gradnje počele primjenjivati armirani beton pa do danas nitko

Tolminska korita u Sloveniji

nije oborio taj rekord. Izgradnjom mosta praktički je okončano tisućljetno razdoblje gradnje velikih kamenih mostova, jer su se već nazirali prvi veliki betonski mostovi, koji su 1910. već dosegli raspon od 100 m. Most je jedan od 65 mostova i vijadukata na bohinjskoj pruži, izgrađen između 1900. i 1906. kao veza srednje Europe i Mediterana. Radi se o vrhunskome proizvodu Austrijske škole za mostarstvo, a most je bio i posljednji u generaciji velikih željezničkih mostova izgrađenih na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće na austrougarskim željeznicama.

U nastavku putovanja putnici su stazama uz kanjon u Tolminskim koritima (klisura) u Triglavskome nacionalnom parku prohodali 2,5 km. Tolminska klisura zajednički je naziv za klance Tolminku i Zadlaščicu, koji spadaju među najveličanstvenije prirodne znamenitosti Tolminštine. Tolminska klisura najniža je točka Triglavskog nacionalnog parka na 180 m nadmorske visine i ujedno također jedna od najveličanstvenijih prirodnih znamenitosti Tolminštine. O tome da je to područje oduvijek privlačilo posjetite-

lje svjedoči i legenda o posjetu slavnoga Dante Alighierija u 14. stoljeću, koji je obilazeći tajanstvena korita dobio inspiraciju za Pakao u „Božanstvenoj komediji“. Atrakcije na stazama jesu ušće Tolminke u Zadlaščicu, Medvjeda glava, termalni izvor, Danteova špilja i Hudičev most, s kojeg se pruža najspektakularniji pogled na kanjon.

Na putu prema Čakovcu neizostavne su bile trojanske krafne, a u Žalcu uslijedilo je osvježanje na prvim pivskim fontanama u Europi. Žalec je, naime, slovensko središte hmeljarstva. Ljeti, prije berbe hmelja, radi se o beskonačnim „sagovima“ hmelja, koji u harmoniji s okolnim brdima djeluju kao terapija za smirenje. Lokalno ih stanovništvo naziva zelenim zlatom jer od davnina osiguravaju posao i novac. Slovenija je čak peti proizvođač hmelja u svijetu.

Radilo se o drugome od triju planiranih zanimljivih stručnih putovanja Društva u 2022. Za jesen je u planu stručno putovanje u Grčku, kojemu se članovi Društva već sada jako vesele.

Ratko Matotek, dipl. ing. građ.